

РЕШЕНИЕ

№ 15248

гр. София, 21.04.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 63 състав, в публично заседание на 25.03.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Димитрина Петрова

при участието на секретаря Десислава Лазарова и при участието на прокурора Ивайло Занев, като разгледа дело номер **9008** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284-286 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/.

Образувано е по исковата молба, вх. № 33388 от 20.09.2023г. на Е. Д. М., ЕГН: [ЕГН], лишен от свобода, понастоящем в Затвора С., против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, с която се претендира сумата в размер на 10 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода от 01.09.2023г. до 11.09.2023г. за това, че (цитат): „незаконно ми взеха матрака и претърпах болки и страдания...“, ведно със законната лихва, считано от 12.09.2023г. Иска се съдът да осъди ответника и да присъди направените по делото разноски.

В съдебно заседание ищецът Е. Д. М., редовно призован, участва във видеоконференция от затвора в С..

Ответникът Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, редовно призован, не изпраща представител. Постъпил е писмен отговор от процесуалния представител на ответника, в който се моли съда да даде ход на делото и се взема становище по същество, като се сочи, че не са налице предпоставките от фактическия състав на отговорността по чл. 203, ал. 1 АПК във връзка с, чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС и искът се явява неоснователен и недоказан, поради което моли да бъде отхвърлен. Претендират се разноски.

Софийска градска прокуратура, редовно призована, представлява се от прокурор З., който считам, че искът следва да бъде отхвърлен като недоказан по основание.

Административен съд София - град, I отделение, 63-ти състав, след като взе предвид становищата на страните и въз основа на приетите по делото на доказателствата, намира се за установено от

фактическа страна следното:

Между страните не е спорно, а и от приложените по делото доказателства се установява, че през процесния период от 01.09.2023г. до 11.09.2023г. Е. Д. М. е на територията на Затвора – [населено място].

В исковата молба, написана и подписана собственоръчно от ищеца, както и в молбата за уточняване на иска е изложено твърдението, че на ищецът е бил взет дюшек/матрак от служители на ГДНИ, вследствие на което от 01.09.2023г. до 11.09.2023г. не е можел да спи. Твърди, че матракът му е разрешен, понеже имал проблеми с гърба.

От приложените по делото доказателства и по-точно от докладна записка от 13.09.2023г., изготвена от инспектор М. Т.-ИСДВР на 5-та група до началника на Затвора – [населено място] става ясно, че на 01.09.2023г. в 23:30 часа по разпореждане на Д. Г. К. - ДГН, в присъствието на КО и група надзиратели е извършено претърсване и личен обиск на лишените от свобода настанени в спално помещение №16 на 5-та група. По време на претърсването в спалното помещение мл.инсп. П. К. е открил 2 броя дунапренови дюшека тип „гъба“, без документ за собственост, върху леглото на лишения от свобода Е. Д. М.. Е. М. е отказал да даде писмени обяснения.

В тази връзка е извършена проверка и е установено, че в картоната за колетни пратки и свиждане на Е. М. има получен един брой матрак по негова молба от близки на 25.07.2020г. За втория матрак тип „гъба“, не е установено същият да притежава документ за собственост. Прието е, че с горното лишеният от свобода Е. Д. М. е нарушил разпоредбата на чл. 96, т. 3, т. 4 и чл. 97, т.1 и т. 3 от ЗИНЗС, което представлява дисциплинарно нарушение по смисъла на чл.100, ал. 1 и ал. 2, т. 1, т. 2, т. 5 от ЗИНЗС. Предложено е лишеният от свобода Е. М. да бъде наказан съгласно чл. 101, т. 2 от ЗИНЗС - „извънредно дежурство по поддържане на чистотата и хигиената за срок от 7 дни“. Със Заповед № 387 от 18.09.2023г. на и.ф. началника на затвора, на основание чл.101, т. 2 от ЗИНЗС на Е. М. е наложено наказание „извънредно дежурство по поддържането на чистотата и хигиената за срок от 7/седем/ дни“, съобразно мотивите, изложени в докладната записка. Забранените вещи са иззети по надлежния ред за което са съставени протоколи с № НО 32 с № 640/01.09.2023г. и НО 16 № 239/02.09.2023г. Отнемането е постановено на основание чл. 122, ал. 2 ЗИНЗС.

Видно от исковата молба дюшека на ищеца е върнат на 11.09.2023г. В рамките на тези 10 дни, в които е бил отнет дюшека се твърди, че ищецът е претърпял болки и страдания, изпитвал е страх и безпокойство, безпомощност, безнадеждност, болял го е гърба, като здравето му се е увредило. Писмени доказателства към исковата молба не са представени, приобщени са представените писмени документи от ответника.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в периода от 01.09.2023г. до 11.09.2023г., ищецът е претърпял неимуществени вреди в резултат на незаконосъобразни действия-бездействия на длъжностни лица от администрацията на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – юридическо лице към Министерството на правосъдието с териториални структури, включващи затворите и областните служби „Изпълнение на наказанията“ – чл. 12, ал. 3 от ЗИНЗС, поради което исковата молба е подадена от лице с правен интерес и срещу пасивно легитимирания ответник, по аргумент от чл. 205 от АПК, във чл. 284, ал. 1, във вр. с чл. 285, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС, предявен е пред компетентния съд, при спазване правилата за родова и местна подсъдност.

Разгледана по същество исковата молба е неоснователна по следните съображения:

Материалноправната уредба на твърдяното право се съдържа в чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, а след

измененията в ЗИНЗС /ДВ бр. 13/ 2017г., в сила от 7.02.2017г./ и в чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл. 3 – последната /разпоредба/ поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица.

Предмет на разглежданата при искова претенция е обезщетяване на претърпени от М. неимуществени вреди в резултат на отнемането на основание чл. 122, ал. 2 ЗИНЗС на дунапренен дюшек тип „гъба“ от ГДИН за 10 дни. В резултат на това ищецът е претърпял болки и страдания, изпитвал страх, безпокойство и безнадеждност.

Според чл. 3 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. Спрямо лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство това право е регламентирано с нормата на чл. 3 ЗИНЗС, предвиждаща, че осъдените не могат да бъдат подлагани на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им - чл. 2, т. 3 ЗИНЗС. „Нечовешко“ или „унижаващо“ отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода според ЕСПЧ могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Основателността на иск с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС предполага установяване наличие на следните материално правни предпоставки: 1/ акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с което се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС; 2/ настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението; 3/ неимуществената вреда се предполага до доказване на противното, по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС.

По делото действително се установи, че дунапренения дюшек е иззет, видно от приложените доказателства, но от исквата молба не се установява наличие на неизпълнение на вменено от закона задължение от страна на ответника, което да ангажира отговорността, с което да се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС. Липсва един от елементите на фактическия състав, което е достатъчно основание иска да не бъде разглеждан, без да е необходимо да се разглеждат останалите предпоставки - дали са претърпени вреди и налице ли е причинна връзка. Ищецът не е посочил какви обстоятелства ще доказва, въз основа на какви доказателства, които да установяват незаконосъобразни актове, действия или бездействия на органи на държавата или длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Неимуществените вреди, каквито ищецът претендира, не се предполагат, а подлежат на доказване на общо основание, чрез ангажиране на доказателства. В конкретния случай липсват доказателства за наличие на нарушено психично или физическо здраве, което да е пряка и непосредствена последица от действие или бездействие на администрацията на затвора.

За да се претендира обезщетение за вреди те трябва да бъдат надлежно и недвусмислено доказани, а не да се основават само на твърдения от заинтересованата страна. При изложената фактическа обстановка съдът счита, че не са налице предпоставките от фактическия състав на чл.

284, ал. 1 от ЗИНЗС за ангажиране отговорността на ответника - незаконно действие и бездействие на затворническата администрация, претърпени неимуществени вреди и причинно-следствена връзка между тях. Неимуществените вреди, каквито ищецът претендира, не се предполагат, а подлежат на доказване на общо основание, чрез ангажиране на доказателства.

Според съдебната теория и практика, не всяко незаконосъобразно действие води като своя правна последица настъпването на вреди. Отговорност се поражда само ако на съответното лице са причинени реални вреди, а не предполагаеми или твърдени такива. Вредата е отрицателната последица, с която се засягат неблагоприятно имуществените права и/или защитени от правото нематериални блага и неимуществени интереси на увреденото лице, като „пряка и непосредствена” е тази вреда, която следва закономерно от твърдяната незаконосъобразна административна дейност, по силата на безусловно необходимата причинно-следствена връзка, която съществува между тях. На обезщетяване подлежат единствено преките вреди - тези, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат и които са адекватно следствие от увреждането. Освен преки, вредите следва да бъдат и непосредствени, т. е. да са настъпили по време и място, следващо противоположния резултат. В конкретния случай, Е. М. напълно необосновано претендира неимуществени вреди.

Предвид изложеното, не се установява жестоко, нечовешко или унижително отношение към ищеца по чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, нито е налице някоя от хипотезите на ал. 2, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство, пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Липсата на нарушение по чл. 3 от ЗИНЗС от страна на длъжностни лица на ГДИН, изключва презумпцията за настъпили вреди по чл. 285, ал. 5 същия закон, за които би отговаряла държавата съобразно правилото на чл. 284 от ЗИНЗС.

Липсата на незаконосъобразни действия-бездействия е достатъчно основание за отхвърляне на иска без да се изследват останалите елементи от отговорността на държавата по специалния закон, тъй като отсъствието на която и да е от кумулативно изискуемите предпоставки на законовия текст води до отхвърляне на исковите претенции като неоснователни. Въпреки това по делото не се установяват и другите две предпоставки за ангажиране на отговорността на ответника.

По изложените съображения искът като неоснователен, следва да бъде отхвърлен. С оглед неоснователността на главния иск, неоснователна, предвид акцесорния ѝ характер, е и претенцията за лихва.

С оглед изхода на делото, в съответствие с нормата на чл. 81 от ГПК, съдът следва да се произнесе по претенцията на ответника, за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Ответникът няма право на разноски за юрисконсултско възнаграждение, тъй като нормата на чл. 286, ал. 2 от ЗИНЗС, не ги предвижда. Правилата на исковото производство по ЗИНЗС са специални спрямо общите такива по чл. 78, ал. 8 от ГПК, във вр. с чл. 144 от АПК и чл. 143 от АПК, поради което последните са неприменими. По изложените доводи на ответника, не се присъждат разноски.

Водим от горното, Административен съд София – град, I-во отделение, 63-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ искова молба на Е. Д. М. против Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, с която се претендира сумата в размер на 10 000 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, претърпени в периода от 01.09.2023г. до 11.09.2023г. за това, че незаконно

му е взет матрака, вследствие на което е претърпял болки и страдания, ведно със законната лихва, считано от 12.09.2023г.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред тричленен състав на АССГ в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: